

2019-09-19
S2019/02042/FS (delvis)
S2019/03899/FS (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att analysera förslag om sänkt åldersgräns för vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen, m.m.

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att analysera och bedöma om den föreslagna åldersgränsen på 15 år för att, i de fall det finns synnerliga skäl, få genomgå ett kirurgiskt ingrepp i könsorganen är lämplig eller om en annan åldersgräns bör gälla. Arbetet ska utgå från det förslag som lämnats i lagrådsremissen Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av folkbokföringen.

Socialstyrelsen ska även, utifrån det förslag som lämnats i lagrådsremissen och som innebär att socialnämnden ska kunna besluta om en ansökan om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen när en av vårdnadshavarna inte samtycker, kartlägga behovet av att införa en sådan bestämmelse och analysera om den kompetens som krävs för denna uppgift finns inom socialtjänsten. Vid behov ska Socialstyrelsen lämna förslag på åtgärder som myndigheten bedömer krävs för att genomföra bestämmelsen. Socialstyrelsen ska beakta de synpunkter som Lagrådet i sitt yttrande lämnat i denna fråga.

Socialstyrelsen ska bistå de utredare som har fått i uppdrag av Regeringskansliet (Socialdepartementet) att biträda departementet i att göra en genomlysning av den intresseavvägning som ligger bakom lagrådsremissens lagförslag om att ge barn som har fyllt 15 år en självbestämmanderätt när det gäller att ändra det kön som framgår av folkbokföringen. Socialstyrelsen ska lägga särskild vikt vid hur förslagen förhåller sig till Europakonventionen och barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Regeringen ger vidare Socialstyrelsen i uppdrag att uppdatera myndighetens kunskapsstöd God vård av barn och ungdomar med könsdysfori. Vid genomförandet av uppdraget ska hänsyn tas såväl till ny kunskap som till de erfarenheter som har samlats under de senaste årens expanderande kliniska verksamheter. Av särskild vikt är att myndigheten i detta arbete tar tillvara de erfarenheter som vårdsökande och deras närstående har av tillgång till vård och hur utredning, vård och uppföljning bedrivs. Socialstyrelsen ska samordna uppdraget med sitt pågående uppdrag om att sprida kunskapsstödet om vård och behandling vid könsdysfori till hälso- och sjukvårdens profession samt till andra berörda (S2018/05767/FS).

Vidare får Socialstyrelsen i uppdrag att se över och uppdatera Socialstyrelsens meddelandeblad Barn under 18 år som söker hälso- och sjukvård. I detta arbete bör Socialstyrelsen samråda med de verksamheter inom hälso- och sjukvården som möter patienter med könsdysfori. Detta arbete samt uppdatering av meddelandeblad ska genomföras under 2020.

Socialstyrelsen ska i arbetet analysera konsekvenser avseende de jämställdhetspolitiska målen.

Socialstyrelsen får för hela uppdragets genomförande använda 1 000 000 kronor under 2019. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri, anslagsposten 3 Till Kammarkollegiets disposition. Medlen utbetalas till Socialstyrelsen engångsvis efter rekvisition. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2019. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2020. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning över använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Den del av uppdraget som är knuten till lagrådsremissens förslag ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2020. Den del av uppdraget som handlar om uppdatering av kunskapsstöd ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 maj 2022. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Under förra mandatperioden tog regeringen flera initiativ för att få en modern lagstiftning för ändrad könstillhörighet på plats.

Den 30 augusti 2018 beslutade regeringen att inhämta Lagrådets

synpunkter på förslag till ny lagstiftning som skulle ersätta den nuvarande lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall. Lagrådet avstyrkte regeringens förslag och framförde allvarlig kritik bland annat avseende förslaget till lag om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen samt förslaget till lag om ändring i föräldrabalken. Inom Socialdepartementet har påbörjats ett arbete med att genomföra de analyser som föranleds av de synpunkter som Lagrådet lämnat i sitt yttrande.

Regeringens ambition är att ändring av den könstillhörighet som framgår av folkbokföringen ska skiljas från medicinsk vård och behandling samt att åldersgränserna ska ses över. Det nu aktuella uppdraget till Socialstyrelsen utgör tillsammans med analysarbetet inom Socialdepartementet utgångspunkt för regeringens fortsatta arbete i frågan.

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) har inkommit med en skrivelse till Socialdepartementet (dnr S1029/02042/FS). I skrivelsen föreslås ett antal uppdrag till myndigheter för att stärka kunskapen om utredning och behandling av könsdysfori bland barn och ungdomar. Bland annat föreslås ett uppdrag till Socialstyrelsen om uppdatering av kunskapsstödet God vård av barn och ungdomar med könsdysfori.

Regeringen beräknar att avsätta ytterligare 2 000 000 kronor under 2020 samt 2 000 000 kronor under 2021.

På regeringens vägnar

Anna Ekström

Erika Borgny

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevisionen

Finansdepartementet/BA

Regeringskansliets förvaltningsavdelning/EKOL

Kammarkollegiet

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Statens medicinsk-etiska råd

Sveriges Kommuner och Landsting